

Politolog Roček: Binec na Rhodosu bude zajímavou případovou studií

- CZ24 News | 27. července 2023

ŘECKO: Nepoměr mezi událostí a mediálním humbukem je základní charakteristikou elektricky digitalizované civilizace 21. století. Příkladem toho jsou ohňové lapálie na Rhodosu.

Zprávy o cestovním ruchu v Řecku řeckých cestovních stránek (gtp.gr) na webu uvedly, že mohutné požáry rozdmýhávané silným větrem a vysokými teplotami spálily necelých 10 procent celkové turistické kapacity Rhodosu. Jednalo se o desítky hotelů a ubytovacích zařízení na ostrově. Uvedlo to ministerstvo civilní ochrany. Podle úřadů v jižním Egejském moři bylo v jižní a východní části ostrova evakuováno téměř 75 hotelů.

Řecký generální sekretariát civilní ochrany prodloužil ve středu 26. 7. dříve vyhlášený výjimečný stav (stav nouze) pro celý Rhodos. Souvisí to s procesem náhrady škod v důsledku požárů. Neznamená, že není bezpečné ostrov navštívit.

Až lapálie skončí lze odhadovat do 12 % poškozené turistické kapacity a nanejvýše do stovky poškozených nebo zničených objektů, upozorňuje v komentáři pro Prvnizpravy.cz publicista František Roček.

Nejedná se tedy o „velké části idylického ostrova zničené sedmi dny požárů“ jak 25. 7. 2023 žvanily v britských Daily mail.

Ale mediální pozornost ohnivým událostem je obrovská. Napomáhají tomu i oficiální Řekové: Regionální guvernér jižního Egejského moře Giorgos Hadjimarkos popsal situaci na ostrově jako „tragédii“, během níž „byla provedena jedna z největších nouzových evakuačních operací v Řecku s více než 25 000 lidmi“.

V Česko - Moravsku mediálníci vyměšovali slovo Rhodos v celkem 580 článcích a TV kvičení v týdnu od 17. do 23. 7. 2023. V týdnu od 24. 7. do středečního 27. 7. vylétlo mezi lid obecný přes 1400 článků a TV juknutí.

Humbuk je fajn

V případě Rhodosu je velké mediální boží dopuštění přínosné. Upozorňuje na rizika turismu v poněkud teplejší době na praktických příkladech.

Pro TV kamery a média obecně je velmi lacině získaným materiálem povídání turistů, kteří se vrátili z Rhodosu. Také v tomto případě se nejedná jenom o laciné zpravodajství (byť takovým skutečně je), ale o cenný zdroj informací pro analýzu lidského chování v zátěžové situaci.

Podívejme se na jeden z příběhů v Daily mail:

Manželský pár byl svědkem požárů v Řecku již dříve, toto bylo nejhorší, co kdy zažili.

„Do Řecká jezdíme docela často,“ řekla paní Buckleyová. „Viděli jsem požáry už dříve. Naposledy, asi před čtyřmi lety, jsme museli odjet, protože obloha byla příliš zakouřená... ale nikdy to nebylo tak zlé jako tentokrát. Polovina našeho hotelu zachvátily požáry... V sobotu jsme měli oběd kolem 12. hodiny. Všude padal popel, a dokonce i v pátek večer. Stejně jsme šli na pláž, pak to šlo z otázky jak vážné to je na opravdu to je vážné. Museli jsme jet na místo zvané Gennadi - tam byl hotel Atlantic TUI - a jeli jsme v pickupu na školní hřiště... autobusy nás odvezli do Faliraki, kde mají další hotel.“

Paní Buckwellová řekla, že viděla lidi, kteří „bojovali“ o nástup do autobusů poté, co jí bylo řečeno,

že rodiny s malými dětmi by měly být upřednostněny.

„Lidé bojovali, aby se dostali do autobusu...Byly tam rodiny a malé děti. Abych byla spravedlivá, nebojovali Angličané. Byli to Němci, Francouzi, Italové... Spousta lidí bez dětí se jen tlačila kolem nás....,“ uvedla.

Tisíce výpovědí turistů jako je paní Buckwellová představují cenný materiál pro případové studie o chování lidí v zátěžové situaci. Svědectví jsou sice útržkovitá, emotivně zabarvená, ale s racionálním jádrem.

V krizových situacích jednají lidé především sami za sebe, za rodinu, za skupinku lidí, s nimiž se potkali na dovolené a mají momentálně společný zájem, a podporují se.

Z některých svědectví vyplývá, že někdo ve skupině se snaží na místě zjistit jak zlepšit situaci, ve které se nacházejí, jiný se snaží telefonicky zajistit dopravu bez ohledu na minimální či žádné upřesňující informace hotelu či delegáta cestovní kanceláře.

Snaha dostat se do evakuačního autobusu bez ohledu na přednost, kterou měly mít matky s dětmi, je samozřejmý jev provázející nás od počátku lidstva: V krizové situaci lze brát ohled na druhé až po dosažení osobního pocitu relativního bezpečí. Tato tendence nevymizí přes jakýkoliv civilizační nátěr.

Labyrint motivací a citů

Melodramatický popis evakuačního zoufalství poskytuje materiál pro univerzální obraz momentální krize. Pohled na svědectví je optimistický: Individualistické a úzce skupinové tendence se mísí se skupinovými akcemi místní pomoci.

Přidržíme se bulvárního Daily mail a jeho rozkošné barvitosti, když uvedl: **„...Tisíce lidí pochodovaly 12 hodin v 38 stupních Celsia, aby unikly plamenům šlehajícím dolů po úbočí hory a dopadaly na domy a hotely.**

Jiní bojovali o místo v autobusech a brodili se po krk do Středozemního moře, aby je zachránily malé čluny provozované místními obyvateli ve scénách přirovnávaných k Dunkerku.... Jodie (32) a její manžel Matt (35) odletěli z Manchesteru, ale byli nuceni rychle utéct z resortu princezny Andriany, aby si zachránili život, kolébali své děti, než skočili na loď a nechali kufry na pláži.“

Jodie a její manžel Matt vypověděli tento příběh: Do hotelu dorazili až v sobotu (22. 7.), ale během několika hodin došlo k náhlému výpadku proudu, než zazněly „sirény náletu“ a bylo jim řečeno, aby běželi k moři.

„Běželi jsme na pláž, táhli jsme naše kufry a děti. Kouř byl hustý a černý a horko bylo obrovské. Po několika krocích jsme kufry opustili i dětský kočárek,“ řekla Jodie, matka dvou dětí původem z Lancashire.

„Z kouře se pak vynořil člun. Protlačila jsem dceru skrze zábradlí na lodi a pak syna. Jen jsme chtěli, aby se naše děti dostaly do bezpečí. Pustili mě (do člunu), ale křičeli, že je to nejdřív jen pro ženy a děti. Čekání na (manžela Matta) mě naplňovalo zoufalstvím. (Nakonec se na člun dostal.) Nemohli jsme dýchat a měli jsme ručníky přes ústa. Moje dcera křičela: ‘Nechci umřít’.“ Uprostřed scén chaosu a devastace na pláži loď vyplula a proplula hustými mraky kouře, než dorazila na pláž Lardos.

Vedro bylo nesnesitelných 43 °C. Rodina se potom vydala pěšky a podařilo se jim chytit autobus do nedalekého Lindosu, než je taxík odvezl do Faliraki a pak na Rhodos. Naštěstí měli pasy u sebe, když opustili kufry. ... Mysleli jsme si, že jsme v bezpečí, ale pak se znovu spustily sirény. Oheň se doslova řítíl přes kopec směrem k nám jako nějaký zasraný mořský netvor. Nic podobného jsem neviděla. Museli jsme utéct. Nakonec jsme sehnali taxi na letiště a řidič se nám zoufale snažil najít hotel, abychom mohli nabít naše telefony a dát děti spát. Chtěli jsme odletět, podařilo se nám najít let a přistáli jsme v Manchesteru dnes ráno v 7 hodin ráno (neděle 23. července),“ řekla Jodie.

Příběh Jodie a Matta je z hlediska lidského společenství pozitivní. Z pláže, kde se dusili kouřem, je zachránili místní muži na člunu a přednostně brali na palubu ženy s dětmi. Potom jim velmi pomohl taxikář, aby britská rodina našla provizorní azyl.

Na cestě ke krizovým manuálům?

Výpovědi tisíců turistů zaznamenané novináři a televizními šmíráky budou zdrojem nejzákladnějších informací o způsobu, jak proběhla jejich evakuace. Analýza těchto na první pohled povrchních informací může být využita při tvorbě krizových manuálů. Např. v přímořském městečku Gennadi v jihovýchodní části Rhodosu britský turista Kevin Evans viděl „... **mnoho lidí poslaných z hotelů - mnozí jen v plavkách, kterým bylo řečeno, aby nechali všechno v hotelu,**“ řekl tiskové agentuře PA. Podobných svědectví bylo více.

V budoucnosti by se něco takového stát nemělo. Musí být pamatováno na to, že lidé jsou také jenom zvířátka, a jednají v případě pocitu ohrožení podobně impulsivně jako myši nebo opice.

Proto v manuálu pro případ plošných požárů by mělo ubytovací zařízení mít za povinnost v určité situaci upozornit hosty/turisty, že je třeba se připravit na možnou evakuaci. Neznamená to, že by museli turisté opustit pláž, ale v případě vyhlášení evakuace by měli mít čas ihned odejít do pokojů, převléknout se a vzít si přinejmenším evakuační zavazadlo – připravenou příruční tašku s nejn nutnějšími potřebami a doklady.

Strach, zbrkllost, nedostatek informací

Typickou ukázkou turistické reakce je výpověď české turistky Emy v čechůnském tisku: **„Čtyři kufry s našimi věcmi zůstaly na hotelu. Co se s nimi stalo, nevíme. Vzali jsme si jenom to nejpotřebnější. Ani jsme se nepřevlékali a odešli jenom v plavkách...“**

Byl to typický projev paniky. Na převléknutí a odchod s menším zavazadlem bylo času dost. Uvedla, že v restauraci čekali na autobus, ale ten dlouho nepříjížděl.

Obecně turisté podceňují prevenci. Území, které neznají, tedy i dovolenkovou destinaci, musí brát jako potenciálně rizikové. Měli by pečlivě hodnotit signály z okolí. Preventivně mohli mít připravené evakuační náležitosti dopředu, protože plošný požár ve vzdálenějším okolí byl obecně znám. Typické čmoudíky požárů byly nepřehlédnutelné.

Vzpomínám si, asi před 10 lety jsme přistáli v Hurghadě, a cestou na hotelový pokoj jsem se letmo ale pozorně rozhlížel po hotelu. Po příchodu na pokoj jsem podezřívavě šmíroval i z balkonu, zda se neobjeví signály něčeho netypického. Po návratu na pokoj jsem měl dojem, že cítím náznaky kouře. Na chodbě před pokojem jsem cítil totéž. Zaměřil jsem se na přechod stěny ve strop. Tam jsem uviděl jemný náznak kouře. Zavolal jsem další oči a nosy. Jemná vrstvička kouře byla reálná. Teleportoval jsem se výtahem na recepci. Sice mě nevěřili, ale poslali se mnou nějakého podmanažera. Za čtvrt hodiny údržbáři již v suterénu hasili oheň v šachtě s trubkami.

Nemám nic proti grilování na lehátku na pláži nebo ve čvachtání ve slané vodě pokud na obzoru jsou hezké čmoudíky požáru. Ale každý rozumný člověk by v takovém případě měl mít pro strýčka příhodu sbaleno evakuační zavazadlo.

Protože lidé podceňují signály z okolí, jsou potřeba krizové manuály. Podobných konkrétních preventivních kroků, které nemusí znamenat velké investice, ale jenom organizační opatření, bude více.

Mediální sláva požárů ve středu a směrem na jih na Rhodosu by měla pomoci zvýšit standardy prevence rizik v turistických rezortech obecně, nejen v oblasti Řecka či Středomoří.

Turisté se budou ptát v cestovních kancelářích jak bezpečný je nabízený hotel z hlediska možných požárů v oblasti.

Optimismus všude, kam se podíváš

Některé cestovní kanceláře zrušily lety na Rhodos obecně i do bezpečné severní části, aby uklidnily turistické stádo. Získaly tím pověst rozvážných cestovních naháněčů. Je to dobrý trik, protože od pátku do neděle chtějí cestovky postupně rozjet znovu dovoz turistického stáda na rhodovské pastviny. Např. z Velké Británie by mohlo jít o zhruba 30 000 turistických duší.

Být na severu Rhodosu turistou neviděl bych důvod k předčasnému návratu. **„Situace na severu ostrova je klidná. Dokonce někteří turisté z jihu ostrova se odmítli vrátit do Česka a prodlužují si dovolenou na severu,“** tvrdí v rozhovoru pro Blesk Kateřina Chaloupková, ředitelka Asociace českých cestovních kancelářích a agentur. S tím lze souhlasit. Ale s dodatkem: Pokud by se obrátil vítr směrem na sever, neznamenal by to automaticky, že požáry pocestují na sever, ale přivanou tam nebezpečné čmoudíky z požárů. To by nebylo dobré pro lidské bytosti s dýchacími potížemi a kardiaky.

Média mohou být spokojena

Podle prognóz zcela nepříznivé podmínky v tomto týdnu teploty opět stouply a přesáhly 40 stupňů Celsia. Znamená to, že se média nebudou muset vracet k dnes již nudnému zpravodajství ze zabíjení na americko - ruské frontě na Ukrajině. Pestře ohnivě tragické zpravodajství ze Středomoří ještě vydrží. Ale pesimisté tvrdí, že to taková mediálně příjemná hrůza nemusí již konce týdne být, má být v druhé polovině týdne jenom 35 až 37 stupňů.

Ale zatím: Je to perfektní. Viz jeden hezoučkový titulek. **„Přehledně: „Pekelná noc“ na Rhodu! S požáry bojují v Řecku, Itálii, Chorvatsku i Španělsku“.** Je z 26. 7. 2023 z blesk.cz, kde píší, že řecké ostrovy, Itálie, Chorvatsko a Turecko bojují s rozsáhlými požáry. Nejhorší situace je na ostrově Rhodos, kde hoří již devátý den. Evakuováno bylo přes 20 000 lidí, včetně českých turistů.

Nebo titulek: **„Ohnivě peklo na Rhodosu vyděsilo malou Emilku (5): Maminko, my tady umřeme?“** (26. 7. 2023, blesk.cz).

Nemám nic proti této hysterii. Některí jsou z toho zpocení, jiným to vydělává. Podobně jako volby nebo válka. Každý ať si vybere, co chce. I to je součást civilizace.

Nepříjemný otazník

Letošní požáry jsou zajímavé tím, že konečně vytvořily na malém prostoru jednoho ostrova velkou mediální požární show. Přitom nácvik na letošní realitu zdárně proběhl již v roce 2021. Tehdy, po stovkách požárů, které vypukly v Řecku, Itálii, Albánii, Maroku, Severní Makedonii, Turecku a Libanonu, vyzvala Středomořská nadace cestovního ruchu (MTF) vlády, aby urychlily opatření k řešení změny klimatu a ochrany životního prostředí poté, co zpráva OSN zjistila, že Středomoří bude v nadcházejících letech „hotspotem změny klimatu“.

Ale do jaké míry může za momentální požáry klimatické prokletí, na to bych nesázel.

Nepříjemným otazníkem je, do jaké míry mohou za požáry žháři?

Řekové si mohli 26. 7. 2023 přecíst, že Theofanis Skembris, zástupce starosty Severního Korfu, podpořil tvrzení, že čtyři požáry byly “založeny současně”. V rozhovoru pro BBC Skembris poznamenal: **„Musíme počkat na vyšetřování, ale první neoficiální předpoklad je, že to bylo žhářství - požáry nemohou začít současně na čtyřech různých místech.“**

Podobné podezření se objevilo v souvislosti s požáry na ostrově Rhodos. Vassilis Vathrakogiannis, mluvčí hasičského sboru na Rhodosu, řekl, že **„požáry jsou zakládány lidskýma rukama“ během diskuse s místními médii. “Zda je to kvůli nedbalosti nebo podvodu, to uvidíme,”** uvedl.

(Alexandr Gale, Července 26, 2023-<https://greekreporter.com/2023/07/26/wildfires-arson-greece/>)

Pro média bude Středomoří nějaký čas rájem katastrofických zpráv. Jak dlouho? Potom budou nudné stejně jako teď válka na Ukrajině.

Již dnes (26. 7. 2023) Rhodos není žádná velká bomba pro britský bulvární Daily mail. Ve zpravodajství jsem řeckou čmoudíkologii hledal marně, než jsem narazil na jednu zprávu o tom, že 2 řečtí piloti byli tak hodní, že se zabili, aby Daily mail přece jenom dostal Řecko do svých zpráv: **„Děsivý okamžik, kdy hasičské letadlo v Řecku srazilo strom předtím, než se zřítilo a explodovalo v kaňonu a zabilo oba muže na palubě“**. Tak zní titulek v Daily mail.

Článeček byl pro čtenáře příjemně okořeněn tím, že video ukázalo letadlo letící za vrchol kopce, než o několik sekund později vybuchlo jako ohnivá koule. V článku jsem narazil na odkaz **„Požár na Rhodosu LIVE: Nejnovější aktualizace o děsivých požárech v Řecku, tisíce lidí prchají“**. V textu jsou především reakce turistů, kteří se vrátili z ostrova.

Dodejme, že řecké ministerstvo obrany vyhlásilo v ozbrojených silách třídení smutek za smrt dvou mladých pilotů letectva.

AUTOR: František Roček

[ZDROJ](#)